

ESIOPETUKSEN LUKUPOLKU

Tehtävähjeet lukuvuodeksi

ASKEL 1: Hyppy kirjojen maailmaan

Toiminta: Esiopetusvuoden aluksi lukemisympäristöön lainataan kirjastosta tutkittavaksi kirjoja lasten toivomista aiheista.

1. Kartoittakaa ryhmän lasten kiinnostuksenkohteita hyödyntämällä kuvia eri aihepiireistä (eläimet, prinsessat, ritarit jne.). Piirtäkää itse tai käyttäkää kuvasarjaa mielenkiinnonkohteista (kuvat: Papunet-sivusto). Ottakaa mieleiset kuvat talteen esimerkiksi kenkälaatikosta askarreltuun aarrearkkuun.
2. Hankkikaa lasten kiinnostuksen mukaisia kirjoja kirjastosta lainaamalla tai tilaamalla aineistopaketti. Antakaa lasten valitsevat kuvat kirjaston henkilökunnalle avuksi kirjavaihtoehtojen etsimiseen. Pyytäkää mukaan erilaisia tekstilajeja (kertomukset, sadut, runot tai lorut, tietokirjat) ja kirjoja myös ryhmän lasten eri äidinkiellillä*.
3. Kun kirjat saapuvat, anna lapsille aikaa tutkia niitä vapaasti. Kun luette kirjoja ääneen, anna lasten päättää seuraava luettava kirja: tarjoa valikoimasta muutamaa kirjaa, joista lapset saavat valita.
4. Alkakaava koota ryhmän lukemia kirjoja näkyviin ”lukumittariin” esimerkiksi lukutoukaksi tai lukupuuksi. Lisää ideoita Lukemisen lukujärjestyksessä kohdassa ”Joka kuukausi”.

Vinkki: Hyödynnä lukuhetkien elävöittämiseen Vuorovaikutuksellisen lukemisen mallia (kohdat 1–3, Lukunen, Lumoudu lukemisesta). Lasten voi antaa kuunnellessa piirtää tarinan henkilöitä tai tapahtumapaikkoja.

Tavoite: LUE MONIPUOLISESTI

Lisämateriaaleja:

- Tehtävävinkki ryhmän lasten äidinkieliin tutustumiseen: Tehtävä 3. Kielten aarrearkku! (Lukuviikko)

ASKEL 2: Oma kirjanmerkki

Toiminta: *Jokainen askarteleo oman kirjanmerkin itsenäistä kirjojen katselua ja lukemista innoittamaan.*

1. Askarrelkaa jokaiselle oma kirjanmerkki. Peruskirjanmerkki syntyy leikkaamalla askartelukartongista suikale (esim. 20 cm x 5 cm), jonka lapsi voi itse suunnitella ja toteuttaa tarjolla olevista materiaaleista.
2. Kirjoittakaa kirjanmerkkiin oma nimi.

Vinkki: Sopikaa, että kirjanmerkkiä pidetään päiväkodissa ja sillä merkitään kirja, jonka lukemista tai katselemista haluaa jatkaa seuraavallakin lukuhetkellä.

Tavoite: KIINNOSTU KIRJASTA

Lisämateriaaleja:

- Sivusyöppö- kirjanmerkin ohjeet [Pukstaavin Youtube-kanavalla](#).

ASKEL 3: Tarinallinen metsäseikkailu

Toiminta: *Syksyinen metsä innostaa tarinoimaan ja eläytymään retkellä leikkien metsän olentoihin.*

Tehtävässä käytetään Polku tarinaan -materiaalin syksyistä kuvaa ja tehtäväkortteja (Lukunen – Lumoudu lukemisesta)

1. Ennen metsäretkeä: Tutkikaa kuvaa syksyisestä metsästä. Keksikää kuvasta yhteisiä tarinoita kysymällä lapsilta, mitä kuvassa tapahtuu. Tulostettava kuva Lukunen-sivustolta (Vantaa).
2. Lähtekää metsäretkelle ja tehkää siellä syksyisten tehtäväkorttien toiminnallisia tehtäviä. Tulosta ennen retkeä tehtäväkortit opettajalle (korteissa myös yleinen toimintaohjeistus).

Tavoite: LEIKKIEN KOHTI LUKUTAITOA

Lisämateriaaleja:

- Tehtäväideoita metsäretkiin muina vuodenaikoina: Polku tarinaan -materiaalissa (Lukunen – Lumoudu lukemisesta, Vantaa). Tulostettavat materiaalit eri vuodenaikoihin.
- Jos kohtaat karhun –lukuseikkailu ulkona tai sisällä (Vantaa)
- Kirjametsä-projektin kirjallisuuslähtöisiä sanataidetehtäviä (Sanataideyhdistys Rapina)

ASKEL 4: Lempikirjanäyttely

Toiminta: Jokainen lapsi saa esitellä toisille itselleen mieluisan kirjan ryhmän lempikirjanäyttelyssä.

1. Pyydä vanhempaa täyttämään kotona lapsen kanssa Kerro kirjasta -lomake lapsen valitsemasta lempikirjasta. Tarvittaessa päiväkodin aikuinen voi täyttää lomakkeen lapsen kanssa.
2. Lapset tuovat lempikirjan ja lomakkeen päiväkotiin.
3. Ottakaa päiväkodissa kuvat kirjojen kansista ja ripustakaa ne seinälle näyttelyksi.
4. Lukekaa kaikkien lomakkeet yhdessä. Kirjoista voidaan lukea osa tai kokonaan sopivassa kohdassa.

Tavoite: KERRO LUKUKOKEMUKSESTASI

ASKEL 5: Runon salat

Toiminta: Tutkitaan runokirjoja ja maistellaan yhden runon sanoja tarkasti! Tehdään yhdessä runon pohjalta uusi runo.

1. Anna lasten tutkia vapaasti runokirjoja. Miltä runot näyttävät?
2. Valitse yksi runo huomioiden lapsiryhmän kiinnostuksen kohteet, käsiteltävä aihe ja teema. Lukekaa runo yhdessä ja luokaa uusi runo ohjeistuksen mukaan:
 - Lue runo ja pyydä lapsia kuuntelemaan sitä tarkasti.
 - Pohtikaa lasten kanssa, mistä runossa kerrottiin ja mitä siinä tapahtui?
 - Lue runo uudelleen. Kuunnellaan tarkasti runon sanoja.
 - Mitä sanoja tai kohtia lapsille jäi runosta mieleen? Kirjoittakaa ne näkyville.
 - Lukekaa sanoista muodostunut uusi runo. Pohtikaa, muuttuiko runon maailma. Mistä runossa nyt kerrotaan? Haluavatko lapset lisätä jotain runoon? Mikä sopisi runon nimeksi?
3. Kirjoittakaa yhteinen runo isolle paperille ja ripustakaa se näkyviin seinälle.
4. Jatkoehdotus: Suunnitelkaa satuhieronta tai piirtäkää uuden yhteisen runon pohjalta.

Vinkki: Lyhyet lorut sopivat myös päiväkodin arkeen! Loruja voi kerätä yhteen vaikkapa opettajan tai ryhmän omaan taikapussiin ja lukea odottelutilanteissa.

Tavoite: SUKELLA KIELEEN JA TARINAAN

Lisämateriaaleja:

- [Vinkkejä runokirjoista: Riimit ja runot](#) (Helmet Satudiplomi). Runokirjat voi valita jonkin käsiteltävän aiheen perusteella.

ASKEL 6: Yhteinen satu

Toiminta: Lukuvuoden lopuksi sadutetaan lasten valitsemista sanoista ryhmän yhteinen tarina, joka voidaan tulostaa kotiin.

Tehtävöohjeena on Kielten kattila -sadutus (Lehtonen, Heini ym. 2020, Opetushallitus.)

1. Aloitus: Kerro, että kielten haltiat ovat surullisia, kun kielet ovat erillään ympäri maailmaa. Haluatte auttaa haltioita taikakattilan avulla!

2. Kerätään sanoja satuun: Jokainen lapsi saa vuorollaan piirtää asian tai kirjoittaa sitä merkitsevän sanan haluamallaan kielellä. Sanat pudotetaan kattilaan ja samalla ne sanotaan ääneen tai kuiskataan. Voitte halutessanne toistaa sanat yhdessä. Jos lappujen kirjoittelu tai piirtäminen tuntuu hankalalta, sanan voi vain kuiskata. Joku aikuinen voi toimia kirjurina ja kirjoittaa sanat muistiin.

3. Kerrotaan sanoista yhteinen satu: Kun sanat ovat kattilassa, ne sekoitetaan ja siirrytään sadutusvaiheeseen. Sanat nostetaan kattilasta yksi kerrallaan. Yksi aikuisista aloittaa tarinan, ja lapset jatkavat sitä vuorollaan niin, että siinä esiintyy kattilasta nostettu asia tai sana.

4. Kirjoitetaan satu muistiin: Yksi aikuisista kirjaa sadun ylös. Kun satu on valmis, se luetaan ääneen.

5. Tehdään satuun kuvitus: Lopuksi satu kuvitetaan yhdessä isolle paperille. Jos haluatte, paperiin voi myös kirjoittaa sanoja eri kielillä.

Tavoite: KERRO OMA TARINA

Lisämateriaaleja:

- [Ohje ja lomake henkilöahjon luomiseen](#) (s. 6-7, Suomen Sanataideopetuksen seura, Lukuliike)
- Omien tarinoiden kertomiseen: "[Tarinointia nuotiopiirillä](#)"-tehtäväkortti (Polku tarinaan, Vantaa)
- Tehtävä ryhmän eri kielin tutustumiseen: [3. Kielten aarrearkku](#) (Lukuviikko)
- [Tietoa saduttamisesta ja Sadutusohje eri kielillä](#) (Lapset kertovat ja toimivat ry)

Esi- ja alkuopetuksen Lukupolku. Lisää materiaaleja: luelapselle.fi/lukupolku